

**Góp ý với ban Việt Ngữ BBC về bản dịch
bài diễn văn nhậm chức của TT Barack Obama**

“...Ban dịch thuật của BBC Việt ngữ đã vô hình trung dùng xảo thuật «phản thông tin» (desinformation), kẻ thuật tuyên truyền của tình báo Đông Đß c trß c đây, pha lẫn 70% tin thật với 30% tin giả, qua đó ngß i ta hiểu lầm ban Việt ngữ BBC có ý bảo vệ cho chính quyền Việt Nam hiện nay, đánh lạc hướng mọi người ...”



Bài diễn văn nhậm chức của TT Obama đã được ban biên tập Việt ngữ BBC [dịch ra tiếng Việt](#), đăng trên trang web BBC ngày 20 tháng 1 năm 2009. Bài diễn văn tiếng Việt này đã dịch [không s´t nghĩa với nguyên văn của bản chính](#), nhất là trong đó có một đoạn đã dịch thiß u, làm sai ý nghĩa nguyên thuß của bài diễn văn. Cái sai quá trầm trọng nên khó có thể bỏ qua.

Trong tình thế xây dựng tôi đã viết thư riêng cho BBT BBC Việt ngữ ngày 22 tháng 1 năm 2009 về điểm sai này và nhắc nhở BBT sớm sửa chữa. Đến hôm nay, lúc viết các dòng chữ này, ngày 25 tháng 1 năm 2009, bài diễn văn tiếng Việt vẫn y nguyên đó, không thay đổi một chữ dù bản dịch sai của họ đã gây hiểu lầm lớn. Bất đắc dĩ tôi mới phải đưa ra công luận sự sai lầm ngớ ngẩn này.

Đoßn sau đây nguyên văn tiếng Anh:

*That we are in the midst of crisis is now well understood. Our nation is at war, against a far-reaching network of violence and hatred. **Our economy is badly weakened**, a consequence of greed and irresponsibility on the part of some, but also our collective failure to make hard choices and prepare the nation for a new age. Homes have been lost; jobs shed; businesses shuttered. Our healthcare is too costly; our schools fail too many; and each day brings further evidence that the ways we use energy strengthen our adversaries and threaten our planet.*

BBT BBC Việt ngữ đã dịch ra tiếng Việt:

Chúng ta hiện đang trong giữa cơn khủng hoảng hoaßng mà ai ai cũng biết. Đất nßc chúng ta đang trong thời chiến, chống lại một mạng lưới bạo lực và thù hận rộng khắp, một phần là hậu quả của thái độ tham lam, vô trách nhiệm của một số người, nhưng cũng là hậu quả của việc chúng ta đã thất bại, không có những cách nào choßn khó khăn, chuẩn bị sẵn sàng cho đất nßc trong kỷ nguyên mới.

Câu “Our economy is badly weakened” đã không thấy trong bản dịch của BBT BBC Việt ngữ.

Sai lầm này rất lớn, làm người đọc hiểu là TT Obama đã nhìn nhận cuộc chiến tại Iraq và Afghanistan có nguyên nhân từ “thái độ tham lam, vô trách nhiệm của một số người”. Việc người nhận này đã xảy ra. Báo Lao Động ngày 23 tháng 1 có [bài càa t´c già Hà Văn Thành](#). Tác giả này viết:

Obama đã nói thßng rßng "bßo lßc và thù hßn rßng khßp, mßt phßn là hßu quß cßa thái đß tham lam, vô trách nhißm cßa mßt sß ngßi, nhßng cũng là hßu quß cßa vßc chúng ta (nßc Mß) đã thßt bßi đßi vßi nhßng lßa chßn khó khăn, chußn bß sßn sàng cho đßt nßc trong kß nguyên mßi...". Đây là lßn đßu tiên, đßn vßn nhßm chßc cßa mßt tßn TT Mß dùng đßn tß cßa mßt **thßt bßi** "

(but also our collective

fallure)

. Obama đã cho thßy ông dám nhìn thßng và chß rõ sß thßt.

Ta thßy tác giß Hà Văn Thßnh đã sß dßng nguyên văn bßn dßch cßa BBC đß làm tài lißu tham khßo cho bài vißt. Cái sai đßu tiên cßa tác giß Hà Văn Thßnh là đã không tham khßo nguyên văn tißng Anh cßa bài đißn văn. Nßu ông Obama «nói thßng» nhß thß, tßc ông đã phß nhßn công lao cßa các nßc đßng minh hißn đang tham chißn tßi Afghanistan, phß nhß vào xßng máu cßa các chißn binh HK và đßng minh đã đß ra nßi các chißn trßng này, đßng thßi lên án ông Bush và nhßng ngßi thân cßn đã «tham lam và vô trách nhißm».

TT Obama không hß nói nhß vßy. Đó chß là nßi dung cßa bài dßch tißng Vißt sai rßt tß hßi cßa BBC. Tuy nhiên đó là lßp trßng cßa nhà nßc CSVN, hß cho rßng cußc chißn tßi Iraq là do lòng tham cßa HK, mußn chißm đßt dßu hoß Iraq. Phßi chßng đây cũng là lßp trßng theo quán tính cßa dßch giß BBC ?

Vß bài vißt cßa tác giß Hà Văn Thßnh, tác giß cũng vißt sai chß failure thành rafallure, đßng thßi dßch sai thành ra thßt bßi . Theo ý trong đoßn văn thì phßi dßch là «

không làm

» mßi sát nghĩa. Câu "our collective failure to make hard choices and prepare the nation for a new age" nßu có thß dßch riêng rß thì có thß dßch là: «chúng ta đã không bißt làm nhßng chßn lßa khó khăn và chußn bß đßt nßc cho mßt kß nguyên mßi». Không làm (vì quên hay vì vô ý thßc) chß không phßi thßt bßi (thßt bßi là có cß gßng làm mà không thành công).

Vß bßn dßch cßa BBC, chß trong đoßn trích dßn, ngoài sai sót dßn trên, còn có các đißm sai khác nhß sau:

- Không hề có vßn đề «thái độ» trong nguyên bản tiếng Anh câu, “a consequence of greed and irresponsibility on the part of some” mà bản dịch thêm vào “hßu quả của *thái độ* tham lam, vô trách nhiệm của một số người”.

- Dịch gì BBC không hiểu rằng chữ THAT đang đứng câu (That we are in the midst of crisis is now well understood), tiếp theo là một mệnh đề, có mục đích báo trước rằng sự kiện đó đã diễn ra trong mệnh đề sẽ đóng vai trò chủ thể của động từ sẽ gặp (đây là IS (to be)). Câu “That we are in the midst of crisis is now well understood” nếu dịch riêng thì phải dịch là: “sự kiện chúng ta đang lâm vào khủng hoảng gì này đã được (mọi người) hiểu rõ”.

- Về cách dịch “failure to do something” trong 90% trường hợp có nghĩa là “không làm một việc gì đó đáng lẽ phải làm”, chỉ có 10% trường hợp có nghĩa là thất bại (có làm nhưng không thành công). Dịch gì cũng không hiểu failure trong câu “failure to make hard choices and prepare”... nên dịch *failure* thành một động từ (“thất bại”)!

- Câu dịch "chúng ta đã *thất bại*, không có những *lựa chọn* khó khăn, *chuẩn bị* sẵn sàng" có ba động từ (gặp đôi) trong khi câu tiếng Anh chỉ có hai (2) động từ *make choice* và *prepare*.

Đoạn trích dẫn diễn văn TT Obama có thể dịch như sau:

Chúng ta đang khủng hoảng, điều này gì đây mọi người điều bất t. Nhưng ta đang chờ đợi, để chúng tôi có một tiếng nói của bạo lực và thù hận. Kinh tế của chúng ta đang suy sụp, do sự tham lam và vô trách nhiệm của một số người, nhưng cũng vì chúng ta đã không bắt làm những lựa chọn khó khăn và chuẩn bị để tiếp tục cho một kỷ nguyên mới.

Bài dißn văn nhßm chßc cßa TT Obama đã bß báo chí các nßc cßng sßn cßt xßn và thay đßi nßi dung. Tßi Vißt Nam có các báo nhß *Vietnamnet*, *Lao Đßng* v.v. Tßi Trung Qußc, sß vißc truyßn thông cßa Trung Qußc không trung thßc đã bß báo chí nßc ngoài bßt bß. Trßng hßp *Vietnamnet* cßa VN cũng có mßt sß bài vißt hßi ngoßi lßn tißng phß bßnh.

Nhßng sß vißc này xem ra không nßng lßm.

Bßn đßch tißng Vißt cßa BBC đã đßc nhißu ngßng i tham khßo, không phßi chß sß lßng ngßng i vào đßc, mà còn có nhißu tß chßc, cá nhân loan truyßn bài này bßng email cho thân hßu, bßn bè khßp nßi.

Nßi dung rßt sai cßa bßn đßch này đã gây ßnh hßng xßu, nhß bài vißt trên báo *Lao Đßng* đã chßng tß, khißn đßc giß và ngay cß các nhà báo hißu lßm.

Ban đßch thußt cßa BBC Vißt ngß đã vß hình trung dùng xßo thußt «phßn thông tin» (desinformation) , kß thußt tuyên truyßn cßa tình báo Đßng Đßc trßc đßy, pha lßn 70% tin thßt vßi 30% tin giß, qua đßngßng i ta hißu lßm ban Vißt ngß BBC có ý bßo chßa cho chính quyßn Vißt Nam hißn nay, đánh lßc hßng mßi ngßng i cho hß thßy rßng chính sách Hoa Kß cũng chßng hßn gßi chính sách cßa Vißt Nam, đßo đßc cßa Hoa Kß cũng chßng hßn gßi đßo đßc cßa chính quyßn Vißt Nam hißn nay. Gßng dân chß cßa Hoa Kß cũng chßng cßn phßi theo làm gßi cho mßt công!

Vài dòng góp ý với Ban Biên Tập BBC Vißt ngß. Ông Obama nói thß nào thì nên tôn trßng nhß thß đßy, không thêm bßt. Đó là thái đß lßng thißn tßi thißu cßa ngßng i làm công tác báo chí.